

УДК 658.1

DOI: <https://doi.org/10.46644/2708-1834/2020-02.4>**Коваленко О.В.**доктор економічних наук, професор,
*Інженерний інститут
Запорізького національного університету***Сотченко Ю.К.**старший викладач,
*Інженерний інститут
Запорізького національного університету***Дерев'яно А.А.**магістрант,
*Інженерний інститут
Запорізького національного університету***Kovalenko Olena, Sotchenko Julia, Derevianko Anton**
Zaporizhzhya National University, Engineering Institute

МЕТОДИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

METHODS OF ANALYSIS OF THE FINANCIAL AND ECONOMIC ACTIVITIES OF THE ENTERPRISE

У статті розглядається роль фінансово-економічного аналізу діяльності підприємства як одного з джерел підвищення ефективності його функціонування, враховуються сучасні економічні відносини. Розкриваються етапи історичного формування концепції комплексного фінансово-економічного аналізу господарської діяльності підприємства. Систематизована інформація про різні види і методи аналізу. Наголошено на важливості фінансово-економічного аналізу з боку його застосування внутрішніми і зовнішніми користувачами.

Ключові слова: фінансово-економічний аналіз, показники, метод, сукупність, прийом, методика, інформація.

В статье рассматривается роль финансово-экономического анализа деятельности предприятия как одного из источников повышения эффективности его функционирования, учитываются современные экономические отношения. Раскрываются этапы исторического формирования концепции комплексного финансово-экономического анализа хозяйственной деятельности предприятия. Систематизирована информация о различных видах и методах анализа. Подчеркнута важность финансово-экономического анализа со стороны его применения внутренними и внешними пользователями.

Ключевые слова: финансово-экономический анализ, показатели, метод, совокупность, прием, методика, информация.

The article deals with the role of financial and economic analysis of the enterprise's activity as one of the sources of improving the efficiency of its functioning, taking into account modern economic relations. The stages of historical formation of the concept of complex financial and economic analysis of the enterprise's economic activity are revealed. Information on various types and methods of analysis is systematized. The importance of financial and economic analysis on its use by internal and external users is emphasized. It is important to determine the place and role of financial and economic analysis in the process of developing an enterprise's financial policy, the theoretical justification of effective methods for assessing its current state, considering information processing methods, developing a technical and economic solution, and assessing their degree of implementation. Today, economic analysis is an integral element in the activities of enterprises, since it allows you to study

their functioning, predict future development, open up production reserves, identify areas for increasing the efficiency of activities and is the basis for making informed management decisions. We can say that economic analysis is sufficiently developed theoretical science. However, it is in a state of development. The prospects for the development of economic analysis in a theoretical direction are closely related to the development of related sciences, like mathematics, statistics, accounting and others. In modern conditions, the tasks and functions of analysis are changing, because to ensure the competitiveness of the enterprise, it is necessary to take into account the uneven dynamics of the development of systems, the probabilistic nature of the processes occurring in the decentralization of management functions. Analysis of financial and economic activities plays an important role in improving the economic efficiency of the organization, in its management, in strengthening its financial condition. It is an economic science that studies the economics of organizations, their activities in terms of evaluating their work in fulfilling business plans, assessing their property and financial condition and in order to identify unused reserves to increase the efficiency of organizations. Methods of financial and economic analysis of activities include a whole system of methods and techniques that enable the scientific study of economic phenomena and processes that make up the economic activity of the organization. The analysis of economic activity also uses methods and techniques characteristic of other sciences, especially statistics and mathematics. Methods of financial and economic analysis provide a systematic, comprehensive study of the influence of individual factors on changes in economic indicators and identifying reserves for improving the activities of organizations. Characteristic features are: use of a system of analytical indicators; comprehensively characterize the financial and economic activities of the organization; the study of the causes of changes in these indicators; identification and measurement of causal relationships between them.

Key words: financial and economic analysis, indicators, method, totality, method, technique, information.

Постановка проблеми полягає у визначенні місця і ролі фінансово-економічного аналізу в процесі розробки фінансової політики підприємства, теоретичного обґрунтування результативних способів оцінки його поточного стану, розгляду методів обробки інформації, розробки техніко-економічного рішення, оцінки ступеня їх виконання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження фінансово-економічного стану підприємств висвітлені в працях відомих вітчизняних і зарубіжних вчених. Серед них слід назвати Залогіну К.І., Горемікіна В.А., Іванюту С.М., Ковальова В.В., Туріянську М.М., Анташова В.А., Брюховецьку Н.Ю. та ін. У світовій практиці вироблені основні підходи до фінансово-економічного оцінювання господарської діяльності підприємства, але ряд методологічних проблем до кінця не вирішений.

В даний час безперервно ведуться пошуки нових способів підвищення ефективності і стабільності господарюючого суб'єкта, проводяться заходи щодо попередження банкрутства, оцінка всіх можливих

фінансових ризиків і результатів. Зрозуміло, що теоретичне обґрунтування формування фінансово-економічної діяльності підприємства на даному етапі розвитку економіки є особливо важливим кроком.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження теоретичних основ і особливостей і фінансово-економічного аналізу, визначення та розгляд методів фінансово-економічного аналізу господарської діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. У фінансово-економічному аналізі застосовується діалектичний метод пізнання, в якому явища і процеси вивчаються в русі, розвитку і зміні. Розглядаються як позитивні, так і негативні їх сторони, внутрішні суперечності, виявляються і досліджуються причинно-наслідкові взаємозв'язки. Досліджувані об'єкти розглядаються в якості складної системи, що вимагає як деталізації причин і факторів розвитку, так і узагальнення підсумків аналізу. Це можна досягти за допомогою розробки систем показників для комплексних досліджень причинно-наслід-

кового зв'язку явищ і процесів. У сучасних умовах змінюються завдання і функції аналізу, оскільки для забезпечення конкурентоспроможності підприємства необхідно враховувати нерівномірність динаміки розвитку систем, імовірнісний характер процесів, що відбуваються, децентралізацію функцій управління [1, с. 68].

В економічному аналізі існують значні відмінні риси діалектичних методів пізнання. Підприємства ведуть господарську діяльність під впливом об'єктивних умов і процесів. Показники постійно змінюються, оскільки комерційна діяльність має нестатичну форму. Науковий інтерес полягає у вивченні причин і спрямувань цих змін. В аналізі важливо не тільки виявляти, але і вимірювати причинно-наслідковий взаємозв'язок між показниками.

Методи дослідження тісно пов'язані з методиками, через які вони і реалізуються. Методики, як об'єднання правил, прийомів та способів для реалізації будь-якої роботи, залежать від цілей, задач, об'єкта досліджень, від змісту дослідження, виду економічного аналізу, послідовності та строку їх проведення. Визначення причинно-наслідкової взаємодії в економічному аналізі, оцінка підсумкового впливу різних факторів на кінцеві показники, обробка первинних даних проводяться за допомогою різних способів і прийомів, складових методики економічного аналізу.

Методи фінансово-економічного аналізу – це діалектичні підходи і спосіб вивчення, вимірів і узагальнень впливу незліченних факторів на зміну результатів діяльності організації. Для вивчення виробничо-господарського і фінансового процесу, його підсумків застосовується сукупність взаємопов'язаних методів і прийомів економічного аналізу, які поділяються на економіко-математичні, економіко-логічні, евристичні та ін.

До економіко-математичний прийому відносяться інтегральний, графічний, кореляційно-регресійний методи. Можуть застосовуватися і інші більш складні засоби. Обробка інформації, яка заснована на вивченні і узагальненні минулого досвіду

відноситься до евристичних методів. Це може бути застосоване в тому випадку, коли проводиться комплексна рейтингова оцінка фінансової діяльності організації.

До економіко-логічного прийому відносяться: угруповання, порівняння, деталізація, середні і відносні величини, балансові методи, метод абсолютних і відносних різниць, послідовних ізольованих факторів.

В основі аналітичного читання фінансових звітів, від загального до конкретного, лежить дедуктивний метод. Цей спосіб повинен використовуватися багаторазово. Коли проводиться такий аналіз, повинна бути відтворена історична і логічна послідовність господарських фактів і подій, спрямованість і сила їх впливу на результати діяльності підприємства [2, с.141].

Суть методу порівнянь – зіставлення однорідних об'єктів шляхом виявлення рис подібності або рис відмінностей між ними. За допомогою порівняння визначаються зміни у величині економічних показників, дається оцінка підсумків роботи підприємства, вивчаються тенденції та закономірності їх розвитку, вимірюються вплив деяких факторів, виявляються внутрішньовиробничі резерви, визначаються перспективи розвитку

До основних видів порівняльного аналізу відносяться горизонтальні, вертикальні і трендові.

Горизонтальний порівняльний аналіз застосовується для знаходження абсолютного і відносного відхилення достовірного рівня досліджуваного показника від базових (планових, минулих періодів, середнього рівня).

Вертикальний порівняльний аналіз використовується для вивчення структури економічних явищ і процесів за допомогою розрахунку питомої ваги частин у цілому (питома вага власного капіталу в загальній його сумі), співвідношення частин цілого між собою (власних і позикових коштів, основних і оборотних капіталів, тощо).

За допомогою трендового аналізу порівнюють позиції звітності з декількома попередніми періодами для визначення тренду,

тобто головних тенденцій динаміки показника, без урахування випадкових впливів і індивідуальних особливостей деяких періодів. За допомогою тренду формуються можливі значення показників в майбутньому, ведеться перспективний прогностичний аналіз.

Деталізація широко застосовується при аналізі розподілів факторів і результату господарської діяльності за часом і місцем (простору). З його допомогою можуть розкриватися позитивні і негативні дії деяких факторів, підсумки впливу яких, як правило, взаємно встановлюються в підсумкових показниках діяльності підприємств за звітний період [3, с. 88].

Угруповання як спосіб розподілу розглянутих сукупностей на однорідні по досліджуваним ознаками груп використовується в аналізі для розкриття змістів середніх підсумкових показників і впливу деяких одиниць на ці середні.

Угруповання класифікуються на типологічні, аналітичні та структурні.

Типологічна угруповання служить для виділення певного типу явищ або процесів. Як приклад типологічних угруповань може бути група підприємств за формою власності, виду діяльності.

Аналітичне угруповання (причинно-наслідкова компонента) використовується для визначення наявності, напрямків і форм зв'язку між даними показниками. Застосовується для встановлення зв'язків між ознакою групи і показниками, які її характеризують. Аналітичне угруповання дозволяє в процесі аналізу виявляти взаємозв'язок різних економічних явищ і показників, визначати вплив найголовніших чинників і виявляти різні закономірності і тенденції в розвитку економічних процесів.

Структурні угруповання дають можливість вивчати структуру певного явища за певними ознаками (угруповання активів за ступенем ліквідності і т.д.). Структурні угруповання застосовуються в вертикальному аналізі балансу, встановлюється структура господарських коштів за складом і джерела утворення і причини структурних змін за звітний період.

Абсолютна величина характеризує розмір економічного явища і показників.

При вивченні динаміки показників за ряд звітних періодів використовуються відносні величини: індекси, коефіцієнти, відсотки.

Зниження або зростання показників обчислюється по відношенню до єдиної бази, яку приймають за вихідну, або можливий варіант обчислення до попереднього показника, по відношенню до ковзної бази.

Ця методика застосовується в горизонтальному аналізі бухгалтерської звітності при визначенні відносних змін (темпів зростання, приросту).

Балансовий спосіб відображає співвідношення, пропорції двох груп взаємозалежних і врівноважених економічних показників, результати яких тотожні. Метод може використовуватися при аналізі забезпеченості підприємства основними засобами виробництва, фінансовими ресурсами, сировиною, матеріалами, паливом. При розгляді платоспроможності підприємства використовується платіжний баланс, в ньому співвідносяться платіжні засоби з платіжними зобов'язаннями.

В якості інструментарію фінансового аналізу широко застосовуються фінансові коефіцієнти, тобто відносні показники фінансового стану організацій, які виражають ставлення одних абсолютних фінансових показників до інших.

Приєм ланцюгових підстановок використовується для розрахунків величини впливу окремих факторів на рівень сукупного економічного показника. Цей спосіб застосовується, якщо можна виразити математично зв'язок між показниками в формі функціональної залежності. Сутність прийому ланцюгових підстановок полягає в тому, що, одночасно замінюючи всякий звітний показник базисним, всі інші показники аналізуються при цьому як незмінні.

Графічний спосіб – це прийом, при якому застосовуються графіки, які є масштабним зображенням показників та їх залежності за допомогою геометричних фігур. Такий спосіб не має в аналізі самостійних значень, а застосовується для ілюстрацій змін в дина-

міці, структурних зрушеннях або інших видів порівняння.

Фінансові коефіцієнти застосовуються для порівнянь показників фінансового стану конкретного підприємства з подібними показниками інших організацій або середньогалузевими показниками; виявлений динамік розвитку показників і тенденцій зміни фінансових станів підприємств; знаходження нормальних обмежень і критеріїв різних сторін фінансового стану.

Незалежно від обраного способу алгоритм вирішення майже кожної аналітичної задачі може містити прийоми угруповань, порівнянь, балансових і графічних ув'язок, які розглядаються як способи обробки первинних, вихідних даних.

Вибір різних способів або прийомів визначається цілями аналізу, характером взаємозв'язку між показниками, вимогами до ступеня деталізацій, до точності підсумків, характером аналітичних задач.

Методику аналізу складають аналітичні прийоми для конкретного вивчення стану аналізованого підприємства.

Аналіз коефіцієнтів, горизонтальний, вертикальний, трендовий, і факторний аналізи є основними методами аналізу фінансової (бухгалтерської) звітності підприємства.

Горизонтальний метод аналізу застосовується для оцінки зміни показників в динаміці. Для оцінки темпу збільшення показника розраховують величину:

$$Tr(3) = Z_1 - Z_0, \quad (1)$$

де Z_1 – показник звітного періоду;

Z_0 – показник базисного періоду.

За значенням показника можна побачити, у скільки разів змінюється значення показника звітного періоду в порівнянні з базисним періодом.

При оцінці відносної зміни розраховують темп приросту за формулою:

$$Trp(3) = \left(\frac{Z_1}{Z_0} - 1 \right) * 100\% = \frac{\Delta Z}{Z_0} * 100\%, \quad (2)$$

Темп приросту $Trp(3)$ показує, на скільки відсотків змінюється значення показника звітного періоду в порівнянні з базисним періодом.

При проведенні аналізу звітності організацій, можна скласти аналітичні таблиці, де абсолютні балансові показники будуть доповнюватися абсолютними показниками відхилень (ΔZ) і відносними відхиленнями ($Trp(3)$). Розрахунки, наведені в цих таблицях, показують динаміку змін статей балансу.

Вертикальний метод аналізу застосовують для оцінки структури складних економічних показників, що дозволяє визначити частку кожного елемента складного показника в загальній сукупності. При оцінці структур використовується формула:

$$D_i = \frac{Z_i}{Z}, \quad (3)$$

де D_i – частка i -ї складової;

Z_i – абсолютне значення i -ї складової, яка входить в складний показник;

Z – значення даного складного показника.

Для оцінки динаміки структури складних економічних показників застосовується горизонтальний метод, на підставі якого визначаються абсолютні і відносні зміни кожної складової:

$$\Delta D_{i1} - \Delta D_{i0}; Trp(D_i) = \frac{\Delta D_i}{\Delta D_{i0}} * 100\%, \quad (4)$$

Вертикальний аналіз балансових звітностей організацій дозволяє визначити якість застосування конкретного виду ресурсу в господарській діяльності, провести порівняльний аналіз підприємства з урахуванням галузевої специфіки та інших характеристик. Відносний показник виду D_i зручніше абсолютного при проведенні аналізу діяльності організації при інфляції, це дозволяє об'єктивно оцінити зміни складових в динаміці.

Трендовий метод аналізу ґрунтується на застосуванні даних рядів динамік досліджуваних факторів (структура активів і пасивів підприємства, валюта балансу). Застосування даного методу дозволяє оцінювати головні напрямки розвитку організації як на поточний момент часу, так і в наступні періоди.

Для будь-якого показника, який характеризує діяльність підприємства, проводиться аналіз зміни темпу зростання, середнього темпу зростання за аналізовані періоди

(місяці, квартали, півріччя, рік), виявляються головні напрямки зміни таких показників. Якщо темпи зростання валюти балансу знижуються, це вказує на скорочення організації поточної діяльності, господарських оборотів, що може призводити до критичних станів. Підсумки розрахунків середніх значень темпів зростання (темпів приросту), облік зв'язку між головними показниками дозволяють розраховувати прогнози значення даного показника на перспективу. Прогноз на підставі трендових моделей дозволяє з встановленим рівнем надійності розраховувати значення прогнозованого фактору, вибрати найбільш раціональні управлінські рішення і оцінювати наслідки таких рішень для фінансово-господарських планів підприємства [4, с. 116].

Аналіз коефіцієнтів (відносних показників). Як правило, показники балансової статистичної звітності є кількісними. Вони характеризують обсяг, розмір використовуваних виробничих ресурсів. Так, наприклад, собівартість реалізованої продукції (С), середня спискова чисельність робітників підприємства (Т), загальний фонд заробітної плати робітників і відрахування (ФОПр), обсяг виробленої та реалізованої продукції (В) і т. п.

В умовах ринкової економіки для оцінки якості використання виробничих ресурсів використовують відносні показники. Вони формуються за залежностями між ними і певними правилами з кількісних показників. Наприклад, співвідношення між виручкою від продажу (В) і фактичною чисельністю робітників в певний момент часу (Ч) використовується для оцінки продуктивності праці ($K_{пр}$):

$$K_{пр} = \frac{B}{\text{Ч}}, \quad (5)$$

Значення $K_{пр}$ показує, скільки гривень виручки від реалізації припадає на одного робітника.

Для оцінки ефективності використання фонду заробітної плати використовується показник «зарплатовіддача» (K_3), який являє собою співвідношення між виручкою від продажу (В) продукції і фондом оплати праці (ФОПр):

$$K_3 = \frac{B}{\text{ФОПр}}, \quad (6)$$

Значення K_3 показує, скільки виручки припадає на одну гривню оплати праці.

Чим більше значення факторів $K_{пр}$ і K_3 , тим ефективніше використовуються трудові ресурси організації.

Факторні моделі використовуються для дослідження взаємозв'язку між економічними показниками діяльності організації. Найчастіше процеси господарської діяльності можуть бути представлені у вигляді моделей.

Адаптивні моделі:

$$Y = X_1 + X_2 + X_3 + \dots + X_n, \quad (7)$$

де Y – результативний фактор; X_1, X_2, X_n – фактори, що впливають на результативний Y .

Наприклад, прибуток підприємства (ПР) представляє різницю між виручкою від реалізації (В) і витратами на її виробництво і виготовлення (S): $\text{ПР} = B - S$.

Мультиплікативні моделі:

$$Y = X_1 \times X_2 \times X_3 \times X_n, \quad (8)$$

Наприклад, відносини між обсягами виробництва продукції (В), середньообліковою чисельністю працівників підприємства (Т), середньою кількістю днів, які відпрацьовані одним працівником за рік (Д), середньою тривалістю робочого дня (T_p), середньої годинної продуктивністю праці одного робітника ($K_{пп}$) можливо записати мультиплікативною моделлю:

$$B = T \times D \times T_p \times K_{пп}, \quad (9)$$

Кратні моделі виду:

$$Y = \frac{x_1}{x_2} \quad Y = \frac{\Delta x_i}{V} \quad (10)$$

Наприклад, для оцінки результативності застосування основних виробничих фондів може застосовуватися модель:

$$\Phi_B = B / F, \quad (11)$$

де Φ_B – показник результативності застосування основних виробничих фондів «фондовіддача»; В – виручка від продажів за звітний період; F – середня вартість основних виробничих фондів за аналогічний період.

Змішані моделі – комбінація перших трьох типів.

Для кількісної оцінки впливу факторів на ефективний фактор найчастіше застосовуються методи ланцюгових підстановок, інтегральний метод і т. д.

Суть інтегрального методу зображена на рисунку 1.

Метод широко застосовується при розрахунках, пов'язаних, зокрема, з аналізом змін планів або динамік економічних показників. З його допомогою можуть враховуватися ймовірні співвідношення між факторами, які впливають на результативні чинники. На відміну від методу ланцюгових підстановок, послідовність розташування факторів, що впливають на результативний фактор, може бути довільним. Оцінка рівня впливу інтегральних показників фінансової складової на ключовий показник оцінки фінансово-економічного стану підприємства проводиться при безпосередніх вимірах експертним шляхом [2, с. 144].

Метод ланцюгових підстановок також дає одночасно визначати вплив кожного фактора, який наведено в правій частині

факторної моделі, на результативний фактор. Метод дає досить прийнятні оцінки впливу факторів при виконанні умов: в правій частині факторної моделі спочатку вказують кількісні фактори, а потім якісні.

Висновки з проведеного дослідження. Аналіз фінансово-економічного стану відображає миттєвий стан господарських ситуацій і дозволяє виділяти найбільш складні проблеми управління існуючими ресурсами. Для цього необхідна стійка ділова поінформованість з відповідними питаннями, що є підсумком відборів, оцінок, аналізів та інтерпретацій фінансової звітності. Фінансово-економічний аналіз може сприяти виявленню зв'язку між деякими об'єктами управління, вірним обґрунтуванням цілей і відбору результативного варіанти рішень. При прийнятті рішень аналіз знижує невизначеність вихідної ситуації і ризику, пов'язані з вибором вірного рішення.

При розробці рішень виділяють чотири основні фази. Завдання першої – вивчати вихідне положення, збирати і передавати

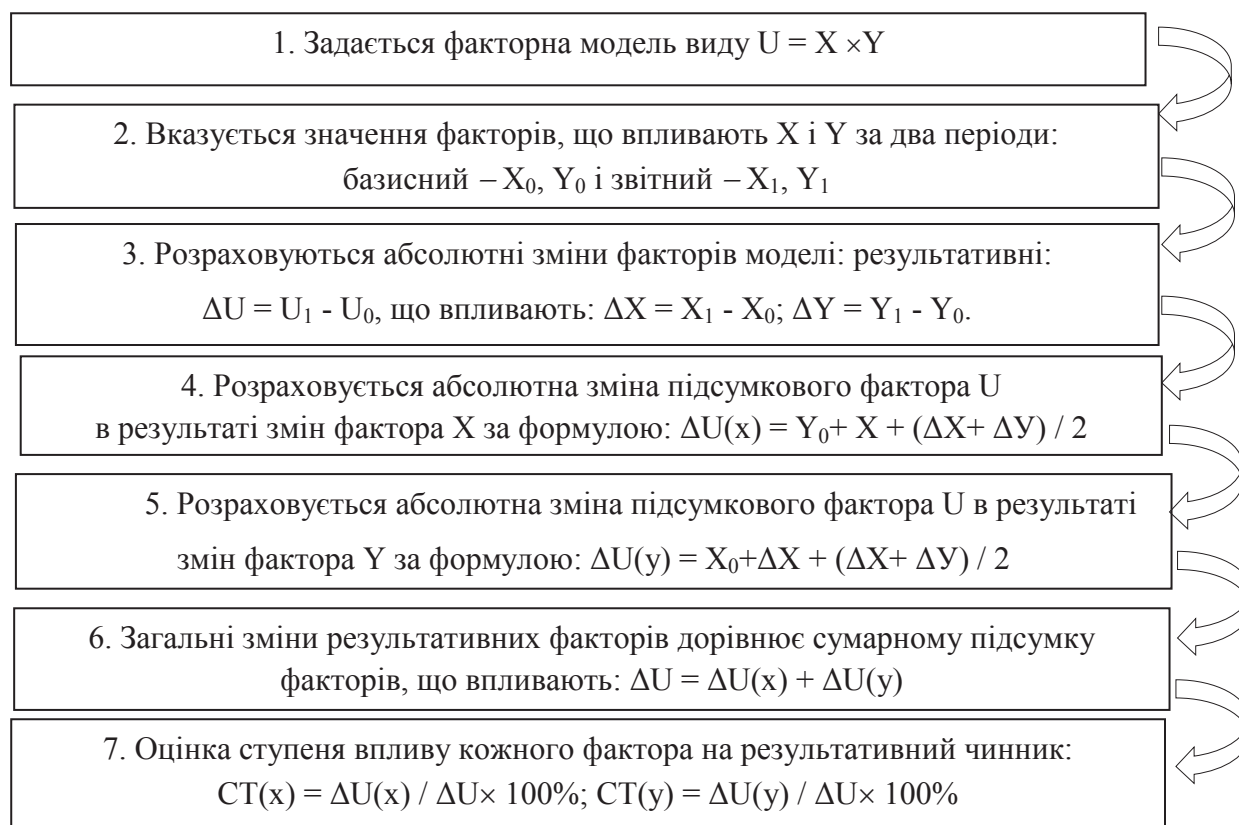

Рис. 1. Схема використання інтегрального методу аналізу економічних показників

Джерело: узагальнено та доповнено авторами

інформацію про фактичний стан об'єктів управління. Це значний аспект аналітичних робіт, який дозволяє визначати нинішні і майбутні умови, в яких перебувають об'єкти управління, і порівнювати їх із загальними цілями, для того щоб формулювати головні проблеми рішень. Друга фаза: обробляти інформацію, готувати і приймати рішення. У цій фазі виробляється всебічна обробка даних, зіставляються причини, розробляється можлива альтернатива варіантів, визначається критерій. Тут може здійснюватися розробка проекту, його техніко-економічне обґрунтування, визначаються загальні цілі і завдання з урахуванням наявних ресурсів. Головне завдання фінансово-економічного аналізу на цьому етапі – вибрати кращий варіант. Третя фаза: організувати і здійснити рішення. Четверта фаза: розрахувати і проконтролювати виконання рішень. На даному етапі проводиться аналіз фактичної ефективності рішень. Одним з важливих видів рішень є плани, а фінансово-економічні аналізи виступають інструментами обґрун-

тувань планів, виборів варіантів, оцінок ступеня їх виконання і чинників, які вплинули на відхилення від планів.

Велике значення для компанії мають підсумки аналізу управлінського рішення в інвестиційних, постачальницько-побутових, цінних областях, тобто в стратегічному розвитку підприємства. Найважливіша мета стратегії розвитку – стійке положення на ринку, яке засноване на результативному розподілі і застосуванні всіх ресурсів (матеріального, фінансового, трудового, земельного, інтелектуального і т.п.). При цьому провідними методами управління ресурсами стають методи аналітичних оцінок і прогнозування підсумків господарської діяльності. Щоб сприймати результативні та ефективні рішення в сфері технології, фінансів, збуту, інвестицій і оновлений виробництв, керуючим співробітникам потрібні постійний і безперервний моніторинг поточного стану підприємств, який можливий тільки з проведенням фінансово-економічного аналізу підприємства.

Список літератури:

1. Петрицька О.С. Економічний аналіз: перспективи розвитку. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2015. Вип. № 3(3). С. 67–71.
2. Пілецька С.Т. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства в системі антикризового управління. *Вісник Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка»*. 2016. Том 23(2). С. 139–145.
3. Черниш С.С. Огляд методик аналізу інвестиційної привабливості підприємства. *Інноваційна економіка*. 2013. № 5. С. 87–92.
4. Мішеніна Н.В. Економічний аналіз. Навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2014. 306 с.
5. Ларка М.І. Аналіз фінансового стану підприємства як засіб підвищення ефективності його діяльності. *Вісник НТУ «ХП»*. Серія «Технічний прогрес і ефективність виробництва». 2013. № 22(995). С. 168–174.

References:

1. Petritska O.S. (2015). Ekonomichnyj analiz: perspektyvy rozvytku [Economic analysis: prospects for development]. *Problems and prospects of economy and management*, vol. 3(3), pp. 67–71.
2. Piletska S.T. (2016). Ocinka finansovo-ekonomichnogo stanu pidpry'emstva v systemi antykrizovogo upravlinnya [Assessment of financial and economic state of enterprise in crisis management system]. *VPC of Ternopi lNational Economic University "Economic Thought"*, vol. 23(2), pp. 139–145.
3. Chernysh S.S. (2013). Oglyad metodyk analizu investycijnoyi pryvablyvosti pidpry'emstva [Review of methods of analysis of investment attractiveness of the enterprise]. *Innovative economy*, no. 5, pp. 87–92.
4. Mishenina N.V. (2014). *Ekonomichnyj analiz* [Economic Analysis]. Sumy: Sumy State University. (in Ukrainian)
5. Larka M.I. (2013). Analiz finansovogo stanu pidpry'emstva yak zasib pidvyshhennya efektyvnosti jogo diyal'nosti [Analysis of the financial condition of the enterprise as a means of improving the efficiency of its activity]. *Bulletin of NTU "HPI". Series "Technical progress and production efficiency*, no. 22(995), pp. 168–174.